

Талламан белхаш

6 класс

Талламан диктант №1 грамматически тедилларца «6-чу классехъ
1амийнарг карладакхар. Къамелан дакъош» тема.

Хъуьнан дахар

Сарахъ оха тхешан тлоьрмигаш кечдира. Оха цу чу глутакхаш а,
аптечка а, кедаш а, лайгаш а дехкира. Са ма-хилли тхо новкъа девлира.

Новкъахъ Салас ког хадийра. Тхан санитар, цунна йод а хъаькхна,
длабихкира иза. Сала тлаккха длавеара.

Оха сада ла билгалъяьккхинчу меттигана тлекхача барх1 километр
йисинера. Новкъахъ тхо ушалшна тле литтаделира. Амма тхан
разведчикашна дика некъ карийра. Тлаккха тхо оцу новкъа дладахара.

Тлаьхъара сада ла севцира тхо боккха лам болчохъ. Цлехъана тхуна
хезира бер доьлхуш. Тхо девдда цига дахара. Жима ши йол тилаелла
хиллера. Оха и шиь новкъа яьккхира.

Грамматически тедиллар:

1. Хьалхарчу предложенина синтаксически къастам бе.
2. 1-чу предложенехъ билгалдаха шайна девза къамелан дакъош .

Талламан диктант № 2 «Воккха стаг Бисолтий, жима Хьамзаттий»

Бераш доцуш, шаьшшиь лаш дара доккха ши стаг: Бисолтий,
Селахьаттий. Дечке ваха тохавеллера воккха стаг Бисолта. Цуьнан

лулахочун Дудин Хъамзат ц1е йолуш к1ант вара 6-чу классехъ доьшуш. Хъамзат а вахара Бисолтица хъуьнах. Доккхачу хин йисте д1акхечира и шиь. Башха кхерам боцуш дехъа велира Бисолтий, Хъамзаттий. Бисолтас дечкийн баххъаш ц1андора. Ткъа Хъамзата ц1андина генаш цхъана метте т1ек1ел дохкура. Дашанза дисинчу лайн майданаш т1ехъ йолу олхазарийн ларш къестайора Хъамзата.

– Х1ара хъаьжой байинчу ч1ег1аган ю, х1ара къоьзачу ч1ег1аган ю, х1ара мошанан ю бохуш, воккхачу стагана гойтура цо уьш.

– Хъуна стенах, муха евза уьш?

– Ас тидам бина церан, д1адаханчу экханан, олхазаран лоре а хъожуш. Ж1аьлин, цхьогалан, берзан, кхидолчу акхаройн, олхазарийн а лараш къастало соьга. (102 дош) Х-А. Берсанов

Грамматически т1едиллар:

1.8-чу предложенина синтаксически къастам бе.

2. Оцу текста юкъара схъаязде 5 билгалдош шайца уьйр йолчу ц1ердешнашца. Билгалдаккха церан тайпа, терахъ, дожар

Талламан диктант № 3 «Ши к1ант тилар»

Деъна са хилира. Гобаьккхина хъун яра лаьтташ. Цхъана а меттехъ некъан лар яцара гуш.

Ши к1ант ц1ехъа верза лууш вара. Амма муълхачу аг1ор ваха веза ца хууш, тиллера и шиъ. Мацвелла кийра 1ийжара.

Делкъхан хиллера. Бажа лелла некъаш карийча жимма сапарг1ат даъллера шина к1ентан. Ламанан дежийлашкахъ гуш дара жа а, бежнаш а. Дукха гена валале, бетта мохъ хезира шина к1антана.

Ц1ера т1абхъа даълла орца, сахиллалц маъхъарий, детташ, 1аннаш цобстуш леллера. Лечий, 1алхий царна карор вара, и шиъ цхъаъна аг1ор д1аихна гена ваълла ца хиллехъ.

Шабш 1ачу к1отарара вуърх1итта-берх1итта километр хиллал д1а ихна хиллера и шиъ.

(Х-А.Берсанов)

Т1едиллар: 1. Терахъдешнаш билгалдаха.

2.Кхоалг1ачу предложенина синтакс. къастам бе.

Шолг1ачу дийнахь, кхунна г1о дан ц1ахь сецначу 1абдуллас г1о а деш, нехан бежнаш дажо дигира Ахьмада. Малх дика лакхабаллалц кхунна г1о деш а 1ийна, шен керт-кехь г1уллакхаш дан д1авахара 1абдулла. «Стовн колл» олучу меттехь бажа а бажош, б1аьстенна х1инцца самадолуш доллучу 1аламан хазалле а хьобжуш, гуш долчу суьрто б1аьргана там хуьлуйтуш, сапарг1ат даьккхина вара Ахьмад. К1антана хазаетара х1инцца заза даьккхина стеш а, сенъелла йог1у буц а, доллу х1ума серла даьккхина, дох а дина болу кьегина схьакхетта малх а. «Кеста хьун а сенлур ю, буц лакха а ер ю, стоьмаша заза а доккхур ду», – ойла йора к1анта. Ахьмад х1ума йиьна воллушехь, кхуьнан б1аьрг кхийтира схьайог1учу шина зудчух. Кхунна девзира шен ненан болар.

Т1едиллар:

1. Т1аьххьарчу предложенина синтаксически къастам бе
2. Т1аьххьарчу кхаа предложенера хандешнаш схьа а яздай, церан хан, терахь билгалдаккха.